Mayor of Kharkiv Ihor Terekhov speech at *Ukraine & the EU: Accession Process & Funding Opportunities* online conference

Unofficial translation

The experience of frontline cities during the war and its consequences for local self-government

First of all, I would like to thank the Union of the Baltic Cities for the invitation, for organizing this discussion, and for your consistent support for Ukraine throughout the full-scale war.

It is a great honor for me today to represent not only Kharkiv, but also the Association of Frontline Cities and Communities of Ukraine, which unites more than 300 communities from 11 regions of our country.

When we talk about the war in Ukraine, attention is most often focused on the frontline. But equally important processes are taking place in the frontline territories — in the cities and communities that ensure the daily functioning of the state.

It is here that schools, hospitals, public transport, social services, water supply systems and energy infrastructure continue to operate every day. It is here that people evaluate the quality of governance not by laws or strategies, but by concrete results.

For Ukraine's frontline communities, the past years have been an unprecedented test.

Russia attacks not only military targets. Increasingly, its targets include power plants, water supply systems, hospitals, residential neighborhoods, and other critical infrastructure. In fact, the very ability of a community to function becomes the object of attack.

Despite this, Ukrainian cities and communities continue to operate.

We ensure the functioning of critical infrastructure, support the education and healthcare systems, provide social services, assist internally displaced people, restore damaged facilities, and simultaneously respond to new threats.

The war has shown that local self-government is not just an element of democracy, but an essential component of national resilience and the security system.

Over these years, Ukrainian communities have gained unique experience working under constant crisis conditions. We have learned to ensure continuity of governance under shelling, to rapidly restore infrastructure after attacks, to organize crisis communications, and to maintain social cohesion in extremely difficult circumstances.

In fact, Ukraine's frontline communities are now forming a new model of governance in which the "crisis mode" is permanently switched on. This is an experience of rapid

decision-making, high adaptability, and constant interaction with citizens amid ongoing threats.

I am convinced that this experience can be useful not only for Ukraine.

Today, all of Europe is increasingly facing challenges related to hybrid threats, cybersecurity, protection of critical infrastructure, and energy resilience. And Ukrainian communities already have practical experience in responding to such challenges.

We believe that this experience can be valuable for the whole of Europe, as community resilience is becoming an increasingly important component of European security.

That is why we see cooperation between Ukrainian and European cities as a two-way process.

The importance of direct cooperation between Ukrainian municipalities and EU member-state municipalities

We are extremely grateful to all municipalities of EU member states that support Ukraine.

Since the beginning of the full-scale war, hundreds of European cities have become partners of Ukrainian communities.

This assistance has long gone beyond humanitarian support.

Today, we are working together on issues of energy resilience, infrastructure modernization, digitalization, transport, civil protection, strategic planning, and economic recovery.

Such partnerships form the practical dimension of European integration even before Ukraine becomes a full member of the European Union.

We would like the next stage of this cooperation to be even more ambitious joint development projects.

Ukrainian communities seek not only to receive assistance, but to be full-fledged partners of European cities.

We are interested in developing exchange programs for municipal specialists, joint energy security projects, participation in EU network programs, and expanding practical experience-sharing on implementing European governance standards.

The Union of the Baltic Cities plays a particularly important role in this process.

You demonstrate how municipal cooperation can strengthen the security, resilience, and development of entire regions. This is extremely valuable experience.

We would be interested in expanding cooperation between the member communities of the Union of the Baltic Cities and the communities of the Association of Frontline Cities and Communities of Ukraine through joint projects, professional exchanges, and participation in European development programs.

How Ukraine's accession to the EU can strengthen community resilience and reinforce democratic governance at the local level

For Ukrainian communities, joining the European Union means much more than access to financial resources.

It also means access to new governance standards, higher-quality public services, and new approaches to strategic planning and development.

Most EU standards and regulations are implemented at the local level. That is why successful integration of Ukraine into the EU is impossible without strong communities.

Therefore, Ukrainian communities must be not only the object of reforms, but active participants in the European integration process.

Moreover, even today we are embedding European standards and practices into our post-war recovery strategies to be as prepared as possible for Ukraine's EU membership.

We clearly understand that European integration is not only about rights and opportunities, but also about responsibility.

It means higher requirements for transparency, accountability, efficient use of resources, and citizen participation in decision-making.

And even during the war, we are already moving in this direction.

For frontline territories, European integration has another very important dimension.

It is about the future of people.

Today, the key challenge is not only rebuilding infrastructure, but preserving human capital, creating jobs, and forming conditions for millions of Ukrainians to return home after the war.

Therefore, community development is not only an economic task, but also a demographic one.

Our common task is to ensure that frontline territories do not become zones of decline, but territories of future growth.

This is exactly what the Association of Frontline Cities and Communities of Ukraine is working on today. Our priorities include economic resilience, development of social infrastructure, energy security, attracting investments, preparing high-quality development projects, and expanding international partnerships.

We are convinced that Ukraine's recovery must follow the principle of *Build Back Better* — using modern technologies, energy-efficient solutions, digital tools, and the best European practices.

In conclusion

Ukraine is moving closer to the European Union not only through negotiation chapters or legislative changes.

It is moving closer to Europe through its communities.

Through mayors, municipal teams, and millions of citizens who, even during the war, continue to defend the democratic values on which the European Union is built.

Today, Ukrainian communities are defending not only their cities. They are defending the values on which modern Europe stands. Therefore, the success of Ukrainian communities is a shared European interest.

And that is why we see our partnership not only as an expression of solidarity, but as joint work on the future architecture of resilience, security, and development for all of Europe.

Thank you for your attention.

Досвід прифронтових міст в умовах війни та його наслідки для місцевого самоврядування?

Насамперед хочу подякувати Союзу Балтійських міст за запрошення, за організацію цієї дискусії та послідовну підтримку України протягом повномасштабної війни.

Для мене велика честь сьогодні представляти не лише Харків, а й Асоціацію прифронтових міст та громад України, яка об'єднує понад 300 громад із 11 областей нашої держави.

Коли ми говоримо про війну в Україні, найчастіше увага зосереджується на фронті. Але не менш важливі процеси відбуваються у прифронтових територіях - містах і громадах, які щодня забезпечують функціонування держави.

Саме тут щодня продовжують працювати школи, лікарні, громадський транспорт, соціальні служби, системи водопостачання та енергозабезпечення. Саме тут люди

оцінюють якість врядування не за законами чи стратегіями, а за конкретними результатами.

Для українських прифронтових громад останні роки стали безпрецедентним випробуванням.

Росія атакує не лише військові об’єкти. Все частіше її цілями стають електростанції, системи водопостачання, лікарні, житлові квартали та інша критична інфраструктура. Фактично об’єктом атак стає сама здатність громади функціонувати.

Попри це українські міста і громади продовжують працювати.

Ми забезпечуємо роботу критичної інфраструктури, підтримуємо систему освіти та охорони здоров’я, надаємо соціальні послуги, допомагаємо вимушеним переселенцям, відновлюємо пошкоджені об’єкти та одночасно реагуємо на нові загрози.

Війна показала, що місцеве самоврядування - це не просто елемент демократії, а і важлива складова національної стійкості та системи безпеки.

За ці роки українські громади здобули унікальний досвід роботи в умовах постійної кризи. Ми навчилися забезпечувати безперервність управління під обстрілами, швидко відновлювати інфраструктуру після атак, організовувати кризові комунікації та підтримувати суспільну згуртованість у надзвичайно складних умовах.

Фактично українські прифронтові громади сьогодні формують нову модель врядування, де антикризовий режим роботи постійно «увімкнений». Це досвід швидкого прийняття рішень, високої адаптивності та постійної взаємодії з громадянами в умовах триваючих загроз.

Я переконаний, що цей досвід може бути корисним не лише Україні.

Сьогодні вся Європа дедалі більше стикається з викликами гібридних загроз, кібербезпеки, захисту критичної інфраструктури та енергетичної стійкості. І українські громади вже мають практичний досвід реагування на такі виклики.

Ми переконані, що цей досвід може бути корисним для всієї Європи, адже питання стійкості громад дедалі більше стає складовою європейської безпеки.

Саме тому ми бачимо співпрацю між українськими та європейськими містами як двосторонній процес.

Важливість прямої співпраці між українськими та муніципалітетами держав-членів ЄС?

Ми надзвичайно вдячні всім муніципалітетам держав-членів ЄС, які підтримують Україну.

Від початку повномасштабної війни сотні європейських міст стали партнерами українських громад.

Ця допомога давно вийшла за межі гуманітарної підтримки.

Сьогодні ми разом працюємо над питаннями енергетичної стійкості, модернізації інфраструктури, цифровізації, транспорту, цивільного захисту, стратегічного планування та відновлення економіки.

Саме такі партнерства формують практичний вимір європейської інтеграції ще до моменту повноправного членства України в Європейському Союзі.

Ми хотіли б, щоб наступним етапом цієї співпраці стали ще масштабніші спільні проєкти розвитку.

Українські громади прагнуть бути не лише отримувачами допомоги, а повноцінними партнерами європейських міст.

Ми зацікавлені у розвитку програм обміну муніципальними фахівцями, спільних проєктів енергетичної безпеки, участі у мережевих програмах Європейського Союзу та розширенні практичного обміну досвідом щодо впровадження європейських стандартів врядування.

Особливо важливу роль у цьому процесі відіграє Союз Балтійських міст.

Ви демонструєте приклад того, як муніципальна співпраця може зміцнювати безпеку, стійкість та розвиток цілих регіонів. Це надзвичайно цінний досвід.

Ми були б зацікавлені у розширенні співпраці між громадами-членами Союзу Балтійських міст та громадами Асоціації прифронтових міст і громад України через спільні проєкти, професійні обміни та участь у європейських програмах розвитку.

Як вступ України до ЄС може посилити стійкість громад та зміцнити демократичне врядування на місцевому рівні?

Для українських громад вступ до Європейського Союзу означає значно більше, ніж доступ до фінансових ресурсів.

Це також доступ до нових стандартів управління, нової якості послуг та нових підходів до стратегічного планування й розвитку.

Більшість стандартів і норм Європейського Союзу реалізуються саме на місцевому рівні. Саме тому без сильних громад неможлива успішна інтеграція України до ЄС.

Саме тому українські громади мають бути не лише об’єктом реформ, а й активними учасниками процесу європейської інтеграції.

Більше того, вже сьогодні ми закладаємо у стратегії повоєнного відновлення громад відповідність європейським стандартам та практикам, щоб бути максимально готовими до членства України в ЄС.

Ми добре розуміємо, що європейська інтеграція - це не лише права та можливості, а й відповідальність.

Це підвищення вимог до прозорості, підзвітності, ефективності використання ресурсів та залучення громадян до ухвалення рішень.

І навіть в умовах війни ми вже рухаємося цим шляхом.

Для прифронтових територій європейська інтеграція має ще один дуже важливий вимір.

Це питання майбутнього людей.

Адже сьогодні ключовим викликом стає не лише відновлення інфраструктури, а й збереження людського капіталу, створення робочих місць та формування умов для повернення мільйонів українців додому після завершення війни.

Тому розвиток громад - це не лише економічне, а й демографічне завдання.

Наше спільне завдання - зробити прифронтові території не зонами занепаду, а територіями майбутнього зростання.

Саме над цим сьогодні працює Асоціація прифронтових міст та громад України. Нашими пріоритетами є економічна стійкість територій, розвиток соціальної інфраструктури, енергетична безпека, залучення інвестицій, підготовка якісних проєктів розвитку та розширення міжнародного партнерства.

Ми переконані, що відновлення України має відбуватися за принципом Build Back Better - із використанням сучасних технологій, енергоефективних рішень, цифрових інструментів та найкращих європейських практик.

І на завершення хочу сказати головне.

Україна наближається до Європейського Союзу не лише через переговорні глави чи законодавчі зміни.

Вона наближається до Європи через свої громади.

Через мерів, муніципальні команди та мільйони громадян, які навіть під час війни продовжують захищати демократичні цінності, на яких побудований Європейський Союз.

Сьогодні українські громади захищають не лише свої міста. Вони захищають цінності, на яких побудована сучасна Європа. Тому успіх українських громад є спільним європейським інтересом.

І саме тому ми розглядаємо наше партнерство не лише як прояв солідарності, а як спільну роботу над майбутньою архітектурою стійкості, безпеки та розвитку всієї Європи.

Дякую за увагу.